

OOSTVLAAMSCHE ZANTEN

MEDEDEELINGEN VAN DEN BOND DER OOSTVLAAMSCHE
FOLKLORISTEN

Maatschappij zonder winstbejag

Secretariaat van den Bond :
L. VERLODT, Zalmstraat, 69, Gent

Penningmeester :
CL. TREFOIS, Steenhouwerstr., 36,
Ledeberg-Gent. Postcheckr. 111.318

Redactie van Oostvl. Zanten :

Prof. Dr. P. DE KEYSER,
Egmontstraat, 14, Gent.
Clemens TREFOIS, J. BOES.

Het opstellen van het koren in Vlaanderen

Proeve van cultuur-geographisch onderzoek

door

Maurits De Meyer.

De seizoenen komen en gaan. Weerom hebben wij in Vlaanderen het graan zien wassen, zien rijpen en zien oogsten.

De boeren hebben het graan gepikt en de korenschooven op de akkers opgesteld om te drogen. De manier waarop het koren opgesteld wordt is niet overal dezelfde; maar overal doet men het zooals men het altijd gedaan heeft en zooals vader en grootvader het ook gedaan hebben. Waarom men in het Waasland het koren opstelt in lange rijen van honderd en meer schooven en in de omgeving van Antwerpen in stuiken van zes schooven, maar in de omgeving van Gent in « mandels » van zestien schooven waarvan één omgekeerd met de korenaren naar omlaag? Wanneer wij de boeren daaromtrent ondervragen, hebben de meeste wel een reden waarom hunne manier van het koren op te stellen de beste is. In Serskamp antwoordt een boer, die zijn koren in lange rijen, « vlagen » (1) heeft gezet, dat de « vlagen » beter bestand zijn tegen den wind en niet zoo gemakkelijk omwaaien

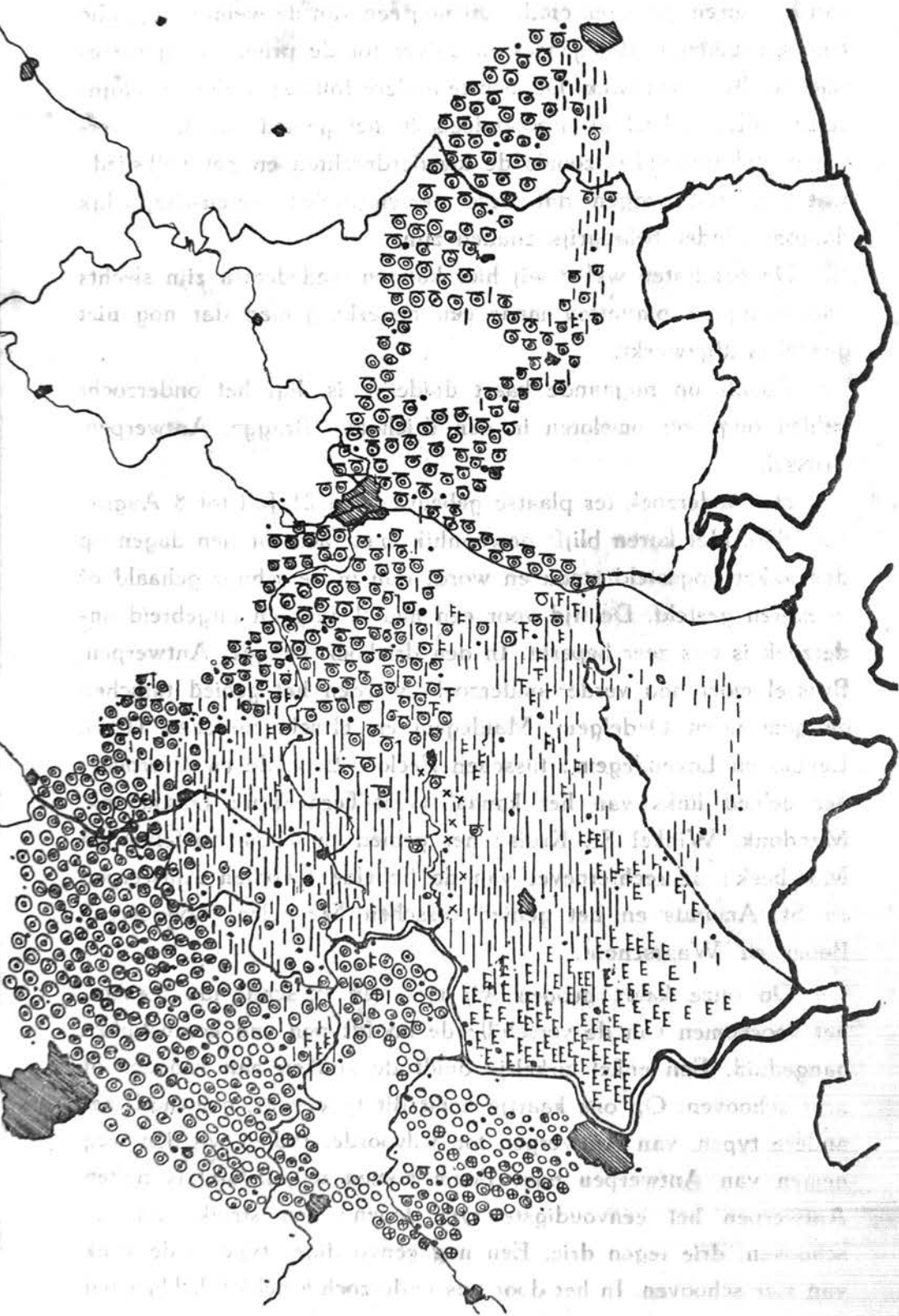
(1) Tusschen Erpe en Aalst zegt men niet « vlagen », maar « lagen ». Een stuik haver van vier schooven noemt men hier een « bok ».

dan de alleenstaande « mandels ». Maar in het Waasland, het centrum van de lange rijen, zijn de akkers het meest beschermt tegen den wind; in alle richtingen zijn de akkers hier afgezet met boomen of dicht struikgewas. In het Waasland zelf (Sombeke, Vrasene) geeft men dan ook een andere reden op waarom de lange rijen de beste zijn, namelijk omdat het koren niet vastgebonden is aan de aren, dus lossers staat en gemakkelijker droogt. In het Antwerpsche nu wordt juist dezelfde reden opgegeven waarom de schooven met zes of met acht samengezet worden en dus (?) gemakkelijker uitdrogen dan in lange rijen waar soms honderd en meer schooven samen staan. In Oordegem weet een boer ons te zeggen dat een mandel van zestien schooven, bij de korenaren samengebonden met een omgekeerde schoof waarvan de uiteinden de korenaren naar het zuidwesten beschermt (foto 17), het koren het best vrijwaart tegen den regen.

Uit al deze en andere verklaringen blijkt wel dat elke wijze van het koren op te stellen zijn voordeelen en misschien ook zijn nadeelen heeft; dat het hier niet zoo zeer een zaak is van beter of slechter maar van overlevering, een diep ingeworteld volksgebruik dat verschilt van gewest tot gewest zooals ook andere volksverleveringen: dialectwoorden, volksgeloof, volksspelen, hoevenbouw, volkskleederdrachten verschillen van streek tot streek.

De manier van het koren op te stellen is een primitief, traditioneel beschavingsverschijnsel. Elke vorm van dat beschavingsverschijnsel, elk beschavingselement, heeft zijn eigen verspreidingsgebied dat verschilt van het verspreidingsgebied van elk ander beschavingselement.

Het onderzoek naar de geographische verspreiding van een beschavingselement hetzij uit het volksgebruik, hetzij uit de volkskunst of het volksgeloof, ligt ten grondslag van alle onderzoek naar het ontstaan en de ontwikkeling van een cultuurverschijnsel en vooral van de studie van de cultuurstromingen. De cultuurgeographische methode is reeds lang in zwang in de dialectstudie; in de volkskunde werd zij de laatste jaren pas toegepast vooral in Duitschland waar van af 1929 intensief gewerkt wordt aan een atlas der Duitse volkskunde.



Het opstellen van het koren in het gebied tusschen Brugge, Antwerpen en Brussel.
Voor de verklaring van de teekens, zie den tekst op blz. 88 en volgende.

Als onderwerp van dit onderzoek hebben wij het opstellen van het koren genomen omdat dit nog een van de weinige typische volksgebruiken is die geheel en zuiver tot de primitieve gemeenschapscultuur behooren. De meeste andere folkloristische verschijnselen vallen geheel of grootendeels in het gebied van het « vervallen cultuurgoed », zooals de kleederdrachten en het volkslied ; wat niet wil zeggen dat deze verschijnselen wetenschappelijk daarom minder belangrijk zouden zijn.

De resultaten welke wij hier kunnen mededeelen zijn slechts voorloopig en omvatten maar een beperkt gebied dat nog niet geheel is afgewerkt.

Zooals op bijgaande kaart duidelijk is, ligt het onderzocht gebied ongeveer omsloten in den driehoek : Brugge, Antwerpen, Brussel.

Het onderzoek ter plaatse gebeurde van 21 Juli tot 8 Augustus 1936. Het koren blijft gewoonlijk maar acht of tien dagen op den akker opgesteld staan en wordt dan in de schuur gehaald of in mijten gesteld. De tijd voor een nauwkeurig en uitgebreid onderzoek is dus zeer beperkt. In den driehoek Brugge, Antwerpen, Brussel moet nog verder onderzocht worden het gebied tusschen de gemeenten Oedelgem, Maldegem en Ursel ; tusschen Ursel, Eekloo en Lovendegem ; tusschen Eecloo, Ertvelde en Evergem ; het gebied links van het kanaal Gent-Terneuzen : Desteldonk, Mendonk, Winkel St. Kruis ; het gebied tusschen Zaffelare en Moerbeek ; de rechteroever van de Schelde tusschen Antwerpen en St. Amands en het gebied tusschen Mechelen, Londerzeel, Boom en Waarschoot.

Op onze kaart hebben wij met tien verschillende teekens, het voorkomen van de verschillende hoofdtypen van korenstuiken aangeduid. Een enkel cirkeltje duidt de stuiken aan van zes of acht schooven. Op ons kaartje komt dit type voor, gemengd met andere typen, van Antwerpen tot Vilvoorde. Indien wij den weg nemen van Antwerpen naar Boom komen wij aanstonds buiten Antwerpen het eenvoudigste type tegen : een struik van zes schooven, drie tegen drie. Een nog eenvoudiger type is de stuik van vier schooven. In het door ons onderzochte gebied hebben wij



Fig. 1. Korenstuik te Aartselaar
(Prov. Antw.).



Fig. 2. Kempisch type.
Contich (Prov. Antw.).



Fig. 3. Korenschooven te
Schepdaal (Prov. Brab.).

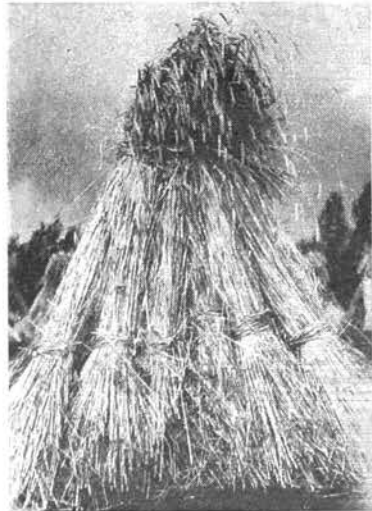


Fig. 4. Korenschoof te Bornem
(Prov. Antw.).

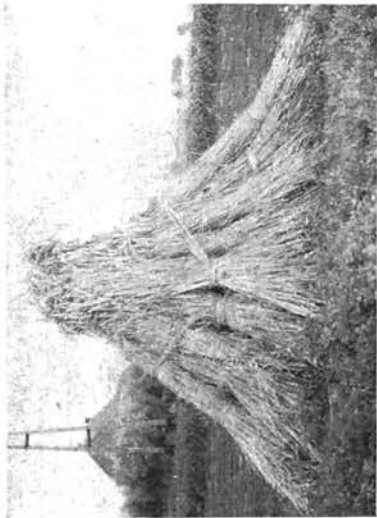


Fig. 5. Korenschoof te Mariakerke.

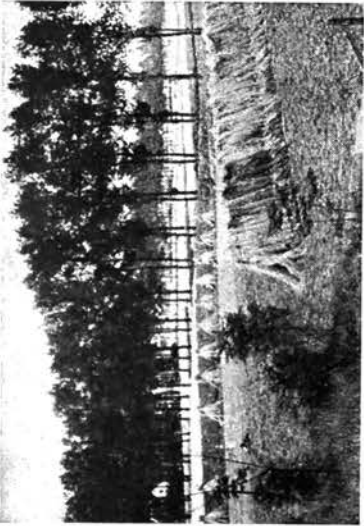


Fig. 6. Korenschoven te Overmeire-Donck.

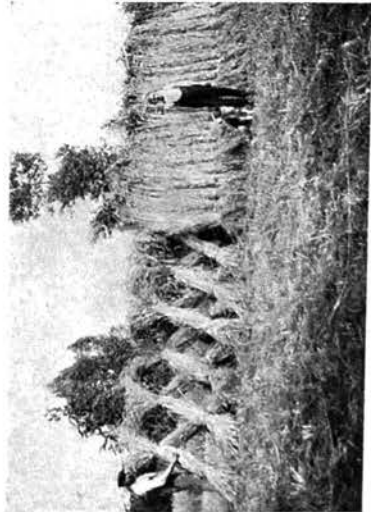


Fig. 7. Korenstuik te Lokeren.



Fig. 9. Korenakker te Gijzegem (Oost-Vl.).



Fig. 10. Korenschoof te Gijzegem.

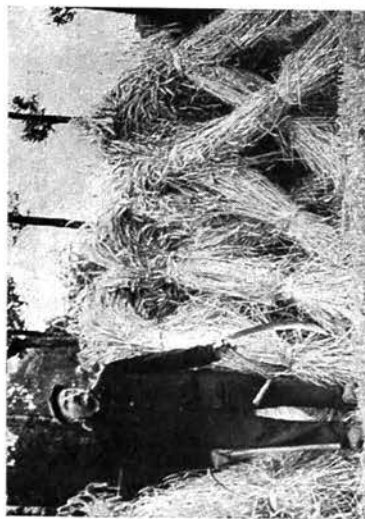


Fig. 11. Binnenwerk van korenschoof te Gijzegem.



Fig. 12. Korenstuik te Verrebroek (Oost-Vl.).

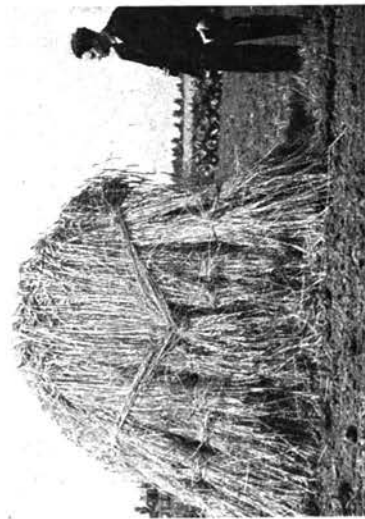


Fig. 13. Korenschoof te Loochristi
(Oost-Vl.).



Fig. 14. Korenschooven te Loochristi.
(Oost-Vl.).



Fig. 15. Korenstuiken met « paardeken »
te Oordegem (Oost-Vl.).



Fig. 16. « Lokersche stuikskes ».

dit type niet ontmoet, wel in Holland; in Vlaanderen, in de omgeving van Zele en van Aalst o.m. hebben wij haver gezet dat gezet was in stuiken van vier schooven, maar nergens koren dat zoo opgesteld was.

Wat verder op den weg naar Boom, op het grondgebied van de gemeente Aartselaar ontmoeten wij een variante van den stuik van zes schooven: deze zijn niet gezet drie tegen drie maar twee tegen twee met aan de twee andere zijden een tegen een (fig. 1). Tusschen Boom en Puurs krijgen wij dan naast akkers met stuiken van zes schooven ook stuiken van acht schooven, vier tegen vier. Deze stuiken komen voor tot voorbij Wolvertem in het Noord-Westen van de provincie Brabant, maar hier zijn de stuiken niet langwerpig vier tegen vier maar vierkant gezet, drie schooven aan elke zijde.

Waar nu het kerngebied ligt van deze eenvoudige typen, die op onze kaart aangeduid zijn met een enkelen cirkel, kunnen wij nog niet vaststellen; ten Noorden en ten Zuid-Oosten van Antwerpen komen deze typen zeker nog voor.

In de onmiddellijke omgeving van Antwerpen en tot voorbij Puurs en Hombeek komt ook een geheel afwijkend type voor dat wij voorloopig het Kempische type noemen en dat op onze kaart aangeduid is met een cirkel met een kruis middenin. Twintig tot dertig schooven worden in één ronden hoop samengezet (fig. 2), deze struiken worden niet samengebonden, in tegenstelling met deze van zes of acht schooven of al deze op de kaart aangeduid met een enkelen of een dubbelen cirkel, die alle van boven, juist onder de korenaren, samengebonden zijn.

Met een dubbelen cirkel hebben wij de stuiken aangeduid van negen of meer schooven. Van af Bornem, Puurs en Hombeek tot Wolvertem en Vilvoorde hebben wij stuiken van tien en twaalf schooven, gemengd met andere typen en verder tot Brussel uitsluitend stuiken van tien en twaalf schooven. Ten Westen van Brussel en over geheel het Westbrabantsche gebied van onze kaart tot in de omgeving van Aalst hebben wij een uniform type van elf of twaalf schooven (fig. 3).

Aalst zelf ligt op de grens van een gemengd gebied dat links op onze kaart voortloopt over Wetteren en Lokeren tot Gent en Zelzate; rechts de grens tusschen Brabant en Oostvlaanderen volgt en in de provincie Antwerpen doorloopt langs den rechteroever van de Schelde.

Naast het Westbrabantsche type van twaalf schooven die smengezet zijn in een hoop die min of meer een ronde vormt, hebben wij in Klein Brabant, den Zuidelijken westhoek van de provincie Antwerpen, in de omgeving van Bornem, een type van twaalf schooven die samengezet zijn zes tegen zes (fig. 4). Deze manier van het koren te zetten is reeds een overgang naar het langwerpig type. Een weinig verder naar het Zuiden, te Maria-kerke aan de Schelde, vinden wij dan ook een soort stuiken dat de bijzondere karakteristieken vertoont van het langwerpig type (fig. 5). Het zijn stuiken van twintig schooven. Te midden zijn twee schooven tegen elkaar gezet, om als steun te dienen voor de negen schooven die er aan beide zijden tegen gezet worden. Deze steun noemt men een « paardeken », ook in Oostvlaanderen, te Gijzegem; in het Waasland noemt men hem « manneken » (Waasmunster) en pikkel (Lokeren). Zooals men op de foto zien kan zijn deze langwerpige stuiken van het midden uit aan beide kanten samengebonden met een band stroo. Meer westwaarts in dezelfde streek, naar Liezele toe, worden ook aan beide zijden van het paardeken negen, tien of elf schooven gezet maar geheel los zooals bij de eigenlijke lange rijen, het hoofdtype van deze soort stuiken, waarvan wij in deze streek het eerste specimen aantreffen te Breendonk.

Het kerngebied van het langwerpig type is de streek van Dendermonde en St. Niklaas, maar het gebied reikt ten Westen tot boven Brugge, ten Oosten tot aan de Schelde en dringt tot vooraan in den zuidelijken hoek van de provincie Antwerpen en in den Noord-Westhoek van de provincie Brabant; ten Zuiden tot Denderleeuw en ten Noorden in Zeeuwsch Vlaanderen vermoedelijk tot aan de Schelde, maar wij hebben niet de gelegenheid gehad dit aldaar persoonlijk te kunnen vaststellen. Op foto 6 genomen te Overmeire-Donk, ziet men op twee akkers naast el-

kander, op de eene afzonderlijke samengebonden mantels en op den anderen akker een lange Waaslandsche stuik. Het hoofdtype van de langwerpige stuiken hebben wij op onze kaart aangeduid met een lang horizontaal lijntje. De lengte van deze stuiken verschilt van akker tot akker en gaat van tien meter tot gemiddeld vijftien à twintig meter, maar ook tot veertig en vijftig meter lengte. Ten Noorden en ten Westen van St. Niklaas wordt de oogst van een akker meestal op één enkele rij gezet over geheel de lengte van den akker; hier treft men dan ook de langste stuiken aan.

Deze langwerpige stuiken zijn wel een zeer merkwaardig specimen van volksvaardigheid. Op foto 7 genomen ten Noorden van Lokeren, zien wij hoe deze stuiken opgezet worden: eerst wordt een rij gemaakt van « pikkels », kleine stuiken van drie schooven die onder de korenaren samengebonden zijn en die als driepikkels over elkander geschoven, tot steun dienen van twee rijen schooven die er langs beide kanten los tegen gezet worden.

Van dit type zijn er talrijke varianten. De kortere stuiken van zestien tot dertig schooven hebben wij op onze kaart aangeduid met een kort horizontaal lijntje. Fig. 9 toont een korenakker van Gijzegem. De oogst is in één lange rij gesteld van korte afzonderlijke stuiken, hier mandels genoemd. Fig. 10 toont ons een afzonderlijke mandel uit de rij en fig. 11 dezelfde mandel waarvan aan een kant de tien los tegengeplaatste schooven zijn weggenomen. Hier zien wij dat de binnenconstructie geheel dezelfde is als van de zeer lange rijen; binnen elke stuik staan vier paardekens. Deze variante komt voor in den hoek tusschen Dender en Schelde ten Zuiden van Schoonaarde en Oudegem.

Ten Noorden van het gebied van het langwerpig type, langsheen de Hollandsche grens en ook in Zeeuwsch Vlaanderen langsheen den weg Overslag, Axel, Zaamslag, ter Hole, Hulst en De Klinge hebben wij ongeveer hetzelfde type, meest van negen schooven tegen negen maar met één paardeken te midden. Ook tusschen Eekloo en Brugge zien wij deze korte langwerpige stuiken terug opduiken. Wij vermoeden dat wij hier een uitlooper hebben van het type dat over het grootste gedeelte of over geheel

Zeeuwsch Vlaanderen verspreid is.

Beneden de Belgische grens, tusschen het kanaal van Terneuzen en de Schelde, zijn op de kaart ook horizontale lijntjes aangebracht maar met twee of drie verticale streepjes bovenop. Deze met drie streepjes verbeelden het kleinste langwerpige type van acht schooven tegen acht, zonder paardeken te midden; van boven zijn de schooven samengebonden met drie banden: rond de zes buitenste schooven loopt langs elken kant een band die vastzit aan den band waarmede de vier middenste schooven zijn gebonden, zooals duidelijk te zien is op fig. 12. Deze foto is genomen te Verrebroek. Het type is verspreid over den geheelen Oosthoek van het land van Waas, van Temsche over Verrebroek tot Doel. Gemengd met korte ongebonden stuiken komt het ook nog voor tot Kieldrecht en De Klinge en gemengd met de zeer lange stuiken tot Stekene.

De korte lijnen met twee streepjes erop verbeelden korte stuiken die van het midden uit met twee banden samengebonden zijn, zooals wij die reeds gezien hebben te Mariakerke aan de Schelde en in den uitersten Noord-westhoek van Brabant (fig. 5), waar de buitenste schooven rusten tegen een paardeken van twee schooven. In Oostvlaanderen, in de streek tusschen Loochristi en Moerbeke, rusten de buitenste schooven tegen twee paardekens van drie schooven elk (fig. 13). In dezelfde streek hebben wij ook een langwerpige type dat een direkte overgang is naar het zeer verspreide type dat ten Westen op de kaart voorkomt o.m. tusschen Gent en Brugge. Het zijn zeer korte rijen van zes schooven tegen zeven en negen te midden met aan één zijkant een omgekeerde schoof waarmede de stuik samengebonden wordt (fig. 14). Op de kaart hebben wij dit type aangeduid met eene kleine horizontale lijn met één streepje op en eene verticale raaklijn ernaast.

Het type dat op onze kaart het grootste gebied inneemt hebben wij aangeduid met een dubbelen cirkel met een verticale raaklijn. De dubbele cirkel beduidt stuiken van negen schooven of meer op één hoop, hier hebben wij stuiken van tien, twaalf of veertien schooven en gewoonlijk van zestien schooven. Met de

verticale raaklijn duiden wij de omgekeerde schoof aan waarmee de stuik samengebonden is (fig. 15).

In de omgeving van Gent maakt men gebruik voor het opzetten van deze stuiken, van een houten toestel dat ook paarden genoemd wordt (fig. 15). Het gebruik van het houten paarden hebben wij vastgesteld van Oordegem tot Gent, ook ten Westen en ten Noorden van Gent: te Drongen, te Waarschoot en te Evergem. Dit type reikt in het Oosten tot Heldergem in de buurt van Ninove, waar deze stuiken « majette hoopen » genoemd worden. Ten Zuiden of ten Westen kunnen wij voorloopig zelfs geen approximatieve grens vaststellen. Wij vermoeden dat dit type ten Noorden niet veel hoger reikt dan de lijn Brugge, Eekloo, Zelzate, daar wij op deze lijn reeds in aanraking komen met de langwerpige stuiken. Ten Noorden in de streek van Eekloo en Zelzate is dit type ook meer langwerpig gezet dan ten Westen of ten Zuiden van Gent waar de schooven in een ongeveer ronden hoop staan.

Er is ook een type dat geheel afzonderlijk staat en niet de minste verwantschap vertoont met andere typen, wij hebben het op de kaart aangeduid met een kruisje. Het zijn de « Lokersche stuikske's » zoals ze in het Waasland genoemd worden (fig. 16). De schooven zijn hier niet recht tegen elkander gezet maar met de aren over elkander gelegd: eerst zes schooven samengebonden en dan drie aan beide zijden er los over gelegd. Dit type hebben wij gezien in Lokeren, De Ruiter, Waasmunster en Elversele.

Wij hopen dit jaar de gelegenheid te hebben dit onderzoek verder door te voeren. Wanneer later ter vergelijking met een volledig afgewerkte kaart van het opstellen van de korenschooven, niet alleen de uitstekende kaarten van Clemens Trefois over den hoevenbouw, maar ook nog kaarten zullen beschikbaar zijn over meerdere uitingen van landelijke volkscultuur, dan zal het mogelijk worden vele van de cartographisch vastgelegde folkloristische verschijnselen ook cultuurgeographisch te verklaren.

Algemeene Vergadering van Zondag 18 October 1936.

Lokaal : Auditorium van het Hooger Instituut voor Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde van 's Rijksuniversiteit, Lange Meire 14 te Gent.

AGENDA :

1. Openingsrede door den Voorzitter Prof. Paul De Keyser.
2. Jaarverslag van den Sekretaris.
3. Jaarverslag van den Penningmeester : Rekening 1935 — Begrooting 1937.
4. Het opstellen van het koren in Vlaanderen. Proeve van cultuur-geographisch onderzoek. Voordracht door den Heer Maurits De Meyer (met lichtbeelden).
5. Lezing door den Heer Jan Victor De Raedt : Critische studie der Gentsche draaklegende (met lichtbeelden).

De zitting werd te 9.30 onder voorzitterschap van Prof. Dr. Paul De Keyser geopend.

Na een woord van welkom aan de talrijke aanwezigen hield hij de volgende openingsrede :

« De Algemeene Vergadering is een steeds welkome gelegenheid om het contact, dat zoo wenschelijk is tusschen de leden van een vereeniging als de onze, te verstevigen.

Het is zeker dat een persoonlijke kennismaking met liefhebbers en onderzoekers van de Folklore oneindig meer geschikt is om duurzame en doeltreffende betrekkingen aan te knopen dan een drukke briefwisseling of zelfs het regelmatig lezen van ons tweemaandelijksch tijdschrift : Oostvlaamsche Zanten !

Een algemeene vergadering moet de gedachtenwisseling over het vak, dat ons lief is : de Folklore, bevorderen in dezelfde mate als de gezamenlijke uitstappen en de vriendenbanden, die ons vereenigen, meer en meer toehalen.

Dit gezegd zijnde heeft het in verband met ons tijdschrift altijd tot onze duurzaamst gekoesterde desiderata behoort dat het mettertijd zou uitgroeien tot een periodiek waarin ook de niet-in-

de-eerste-plaats folkloristen hun gading zouden vinden, zoodat ons lezerstal en vooral ons abbonnemental jaarlijks met enkele tientallen zouden kunnen vermeerderen.

Ik meen dat we met het opnemen van artikels zooals: « De diepere beteekenis van het Kempisch Gildewezen » van Karel Peeters », Trouwen en bruiloftvieren bij de Boeren » van Jozef Cornelissen, « Sint Gregoreken of het feest der kantwerksters » te Geeraardsbergen van Mej. Aug. De Clercq, op den goeden weg zijn om ons tijdschrift voor een ruimer lezerskring aantrekkelijk te maken.

Het spreekt echter vanzelf dat ons hoofddoel de « Zanten » moeten blijven, zooals de titel van ons tijdschrift trouwens aangeeft, vooral omdat de mededeeling van belangwekkende en nauwkeurige gegevens op alle gebieden van de Vlaamsche Folklore de wetenschappelijke bruikbaarheid van onze « Oostvlaamsche Zanten » in binnen- en buitenland verhoogt.

Plaatsgebrek heeft ons tot nog toe belet aan de aanbeveling en de bespreking van folkloristische werken, tijdschriften en congressen de gewenschte uitvoerigheid te geven, maar ook hier verwachten we van de uitbreiding van ons abbonnenten-aantal de mogelijkheid om de twee maanden op 32 blz. in plaats van op 16 blz. te verschijnen.

Het is om in die leemte van « Oostvlaamsche Zanten » te voorzien dat ik mijn openingsrede wil wijzen op een merkwaardig werk van een onzer Westvlaamsche folkloristen, Juul Filliaert: « De Laatste Vlaamsche IJslandvaarders » dat zooeven van de pers komt te verschijnen. »

(Zie verder boekbespreking).

Deze mededeeling met talrijke uittreksels uit dit zoo interessant boek werd op warme toejuichingen onthaald.

II. De Heer Lodewijk Verlodt, sekretaris, droeg alsdan als volgt het jaarverslag voor :

Mevrouwen, Mijnheeren,

Weer is een jaar voorbijgegaan.

Vergeleken met het voorgaande dienstjaar mogen wij dit maatschappelijk jaar als « kalm » betitelen, niet omdat er geen degelijk werk werd geleverd maar wel omdat het na dit der 2e Lustrumviering een beetje in den schaduw komt.

I. In ons tijdschrift verscheen een buitengewoon groote reeks interessante en wetenschappelijke bijdragen. Wij vermelden :

Een brokje geschiedenis. Bij onze tweede lustrumviering van Prof. Dr. Paul De Keyser.

Die Bauerhaus-Modellen im Vaterländischen Museum der Stadt Hannover van Dr. Wilhelm Pessler.

Het Zuidlimburgsche struyæ-struyæ van Prof. Dr. Schrijnen.

Zur Entwicklungsgeschichte des Bauerhauses mit durchgesapften Ankerbalken van Jozef Schepers.

Het bier in de Nederlandsche Folklore van D.J. Van der Ven.

Survivances du Passé van A. Marinus.

Dialektstudie en Folklore van Prof. Dr. E. Blancquaert.

De uitkomsten van het sagenonderzoek van Prof. Dr. P. De Keyser.

« Een salighe Leering » van Prof. Dr. Jan Gessler.

De toepassing van de geographische methode op het taalkundig en folkloristisch Onderzoek van Prof. Dr. L. Grootaerts.

De diepere beteekenis van het Kempisch Gildewezen van Karel C. Peeters.

Trouwen en bruiloft vieren bij de Boeren van Joz. Cornelissen.

St. Gregorken of het feest der kantwerksters te Geeraardsbergen van Mej. Aug. De Clercq.

Verslag van het 2e Lustrumfeest van Lodewijk Verloot.

Zanten, boekbespreking van F. Van Es, A.H. Van Dyck e.a.

Van het tweede Lustrumnummer verscheen een speciale uitgave, afzonderlijk genummerd en ingenaaid, waarvan nog eenige exemplaren op het sekretariaat verkrijgbaar zijn aan den prijs van 18 fr. Dit geldt ook voor onze vroegere uitgaven.

2. Het Museum geniet steeds meer en meer, en te recht, de gunst van het publiek. Het « ensemble » van de Koninklijke Hoofdkamer van Rhetorica « De Fonteyne » werd dit jaar over-

gebracht naar het Museum der Byloke alwaar het voortaan, in een speciaal daartoe ingerichte zaal, een waardig onderkomen zal vinden. Hoe zeer wij ook dit verlies, voor ons Museum, betreuren, voelen wij ons toch gelukkig te bestatigen dat aan de « aloude kamer » eindelijk de gelegenheid geschonken werd haar schatten en prachtige bibliotheek in een eenig kader tentoon te stellen.

Een woord van hulde aan onze medeleden de H.H. Conservators Dr. H. Nowe en Julien Boes, aan Adolf Woedstad en Emiel Andelhof komt hier wel, meenen wij, op zijn plaats.

De aldus beschikbaar gekomen ruimte werd dankbaar gebruikt voor het opstellen van al wat betrek heeft met landbouw, vischvangst en kwijnende ambachten. De paneelen aan de wanden doen bijzonder mooi aan, geven in eens een kijk op het vak of den stiel en alles komt beter tot zijn recht.

Het verboden vischgerei is een goede aanwinst.

Wij danken den Heer Boes voor deze wel gelukte verandering.

3. Zooals elk jaar hebben wij gedurende de week der Gentsche Feesten in het Museum vertooningen van poppenspel ingericht, dit als propaganda voor onze prachtverzamelingen.

Deze vertooningen waren doorlopend en mochten zich in een groot succes verheugen, hetgeen bewijst dat de Gentsche bevolking onze werking op prijs stelt.

Als gevolg daarop en om het Gentsch publiek voor hare groote belangstelling te danken hebben de H.H. Boes, Trefois en ikzelf, op Zaterdag 5 September eene galavertooning doen geven, de Gentsche weesjongens en meisjes, alsook eenige genoodigden, gratis aangeboden.

Het « Spelleke van de Muide » van Gent, dat « Blauwbaard » op meesterlijke wijze opvoerde, verleende, belangloos, zijne zeer gewaardeerde medewerking.

Mejuffer Marie Vervaecke (Iefer Henriette) en de H.H. Oscar Vervaecke (De Markies), Gust De Puydt (het onvergetelijke Pierke) en Juul De Muynck (Blauwbaard) om slechts de hoofdpersonages te noemen, hebben zich zelf overtroffen.

De Heer Rysenaer, Burgstraat, 34 te Gent, leverde zonder

eenige vergoeding, de noodige stoelen en Mevrouw J. Boes schonk de door haar en Mevrouw Haerens uitgedeelde snoeperijen.

Aan allen onze bestgemeende erkentelijkheid!

4. Door omstandigheden onafhankelijk van onzen wil grepen dit jaar slechts drie uitstappen plaats.

a) Op Zondag 17 Mei naar Edingen, Zinnik, Villers-la-Ville, Waterloo door het Payottenland, met bezoek aan het Klooster der Kapucijnen, het Park en het Kasteel d'Arenberg te Edingen, waar wij het prachtig monument de Croy en de altaarstukken der XVe en XVIe eeuwen konden bewonderen; De Romaansche kerk van Zinnik, het retabel van Floris en de kerk te 's Gravenbrakel, de Romaansche kerk en het Klooster te Nijvel; de ruinen der « eenige » Cistercienserabdij van Villers-la-Ville, de monumenten en het Museum van Waterloo.

Leerzame en genoegvolle reis.

b) Op Zondag 2 Augustus 's Hertogenbosch en de Calmthoutsche heide.

Het bezoek der vermaarde kathedraal van St. Jan, onder de kundige leiding van den heer Archivaris Mosmans, schrijver van het gekende standaardwerk over deze kathedraal, was een waar genot. St. Geertruydesberg met zijn stadhuis, kerk, gasthuiskapel en marktplaats geeft nog steeds den indruk van vroegere grootheid. Waalwijk met zijn modern Stadhuis en in het bijzonder zijn moderne kerk vormde een aangenaam contrast met de voorgaande steden.

Ongelukkig kwam de regen als spelbreker en konden wij voor de rest van de reis niet meer, ten volle, genieten van de schoonheid der heide.

Niettegenstaande deze tegenvaller was het eene prachtige reis.

c) Op Zondag 6 September Namen, met bezoek aan de Hoofdkerk, langs de boorden der Maas, met bezoek aan het puin van de versterkte burcht van Bouvignes; Dinant met bezoek aan de Collegiale en de Citadel; Beaumont Walcourt met bezoek aan de Collegiale van de H. Maria, met hare prachtige zangtribune en haar kunstschaten. Hier moeten wij nogmaals de Heer

Deken Dhuy van harte danken voor de gulle manier waarop hij ons ontving en de noodige uitleg verschafte.

Het Kasteel van Solré uit de XIIIe eeuw en een buitengewoon mooi exemplaar van ingesloten hoeve werden onder weg nog bezocht.

Deze uitstap, welke eenieder ten volle beviel, eindigde evenwel wat later dan voorzien, maar niemand beklagde zich daarover daar wij toch zooveel schoons konden bewonderen.

Heer Trefois gij zorgt steeds voor verscheidenheid bij het inrichten uwer reisjes en wij hopen dat gij nog vele jaren de reeks leerrijke en genotvolle uitstappen zult willen voortzetten.

Gedurende de wintermaanden bezochten wij hier ter stede het Gravensteen en het Museum der Bijloke. Daar deze bezoeken in den smaak onzer leden vielen, zullen wij ze aanstaande winter vermenigvuldigen. Ik doe van nu af aan beroep op onze leden specialisten voor de noodige uitleg maar ook op de weetgierigen onder U daar dit eenige gelegenheden zijn om de kunstschaten en de merkwaardigheden onzer stad beter te leeren kennen.

5. Eenige onzer leden werden dit jaar als deelnemers aan congressen, sprekers of voordrachtgevers uitgenoodigd, hetgeen bewijst dat onze werking in het Buiten- zoowel als in het Binnenland gewaardeerd wordt.

a) De Heer Julien Boes, daartoe door het Gemeentebestuur van Gent verzocht, hield in de Lakenhalle van 24 tot 29 Februari een reeks voordrachten over « *de gebouwen spreken* ».

b) De Heer Maurits De Meyer sprak op 1 Maart op de Jaarlijksche vergadering van het Rheinische Foschungsgesellschaft te Aken over « het Bedevaartonderzoek ». Namen aan de besprekingen deel Prof. Dr. E. Blancquaert en Dr. Willem Pee.

c) De Heer Clement Trefois werd door het Stadsbestuur van Gent van 2 tot 6 Maart gelast met het houden van een reeks voordrachten over « Toeristische wandelingen rond Gent » (Folklore, geschiedenis en Archeologie).

d) De Heer Clement Trefois werd op 14 Maart als spreker uitgenoodigd op de 5e Jaarlijksche Folkloredag ingericht door het

National Bureau voor Anthropologie in het Koloniaal Instituut te Amsterdam.

Zijn onderwerp was: « Enkele bevindingen aangaande het Hoevenbouwonderzoek in Vlaanderen ».

e) De H. H. Prof. Dr. Paul De Keyser en Clement Trefois namen van 2 tot 8 April, als genoodigden, deel aan de zittingen van « The International Association for Ethnology and Folklore » Berlijn en bestudeerden aldaar de archieven en de inrichting van den « Atlas der Duitsche Volkskunde ». Zij werden als bestuursleden der Internationale vereeniging aangesteld.

f) Op de Wetenschappelijke congressen (afdeeling Folklore) dit jaar van 13 tot 19 April te Gent gehouden was onze Bond vertegenwoordigd door de H.H. Prof. Dr. P. De Keyser, voorzitter der Afdeeling, Maurits De Meyer, Trefois, Verlodt, Dr. J. Vermeulen e.a. De Heer M. De Meyer deed eene mededeeling aangaande de Volkkundige Atlas en besprak eenige kaarten betreffende « het Bedevaartonderzoek » opgemaakt door Juffrouwen studenten der Leuvensche Universiteit.

g) De Heer Clement Trefois trad op 2 Mei als voordrachtgever op te Middelburg, voor de « Zeeuwsche Landbouwmaatschappij », en sprak over « De ontwikkelingsgeschiedenis van het Noordnederlandsche en het Vlaamsche Boerenhuis ».

h) De Heer Clement Trefois hield, als uitgenoodigde, eene spreekbeurt op de Internationale Samenkomst te Lubeck van 2 tot 6 Juni ingericht door het « Nordischer Wissenschaftlicher Kongres « Haus und Hof » met als onderwerp « Tegenwoordigen stand van het Huisonderzoek in de Nederlanden ».

Van de hand van Prof. Dr. Paul De Keyser verscheen een flink gedocumenteerd en prachtig geillustreerd werk « Gent in de Folklore en de Literatuur » dat ik U ten sterkste aanbeveel.

Van den Heer Clement Trefois staat in nr. 9 (Hanus-Janus) van Winkler Prins Algemeene Encyclopedie, 5e Uitgave (blz. 321-329) een goed beredeneerde en rijk geillustreerde bijdrage over « Hoevenbouw ».

De Heer Julien Boes werkte mede aan « European Pewter » van Sir P.P. Campbell. Dit standaardwerk, dat ter pers is, han-

delt over de tinnenpotgieterij in Europa. Heer Boes werd gelast met het hoofdstuk dat over België spreekt.

De Koninklijke Vlaamsche Akademie van België vierde onlangs haar 50 jarig bestaan. Onze Bond overhandigde, te dier gelegenheid, aan dit Hooggeleerd Gezelschap, een adres.

6. Wij zijn zoo gelukkig U mede te deelen dat de subsidie ons door het Ministerie van Onderwijs toegestaan, dank zij een ernstig offensief, op 2.500 fr. gebracht werd.

Dit is natuurlijk eene gevoelige verbetering voor onze financiën, maar wij verklaren ons daarmede niet voldaan daar wij nog steeds in vergelijking met andere inrichtingen, in onzen aard, als minderwaardigen worden behandeld.

Wij zijn er reeds in gelukt eenige mandatarissen daarvan te overtuigen, zij hebben ons hun steun beloofd en wij zijn er van verzekerd dat zij ons weldra beter nieuws zullen melden.

Voor de provincie hebben wij ook goede hoop daar wij reeds veel aanmoedigende berichten desbetreffende ontvingen.

7. Door den slechten toestand der Financiën gedwongen werden sinds een heele tijd twee stichtingen van onzen Bond min of meer uitgeschakeld.

Ik spreek van het Alfons De Cockfonds, gesticht in memorie van den Grootmeester der Folklore, en de Commissie voor Opzoekingen in de Provincie.

Ik wil er U aan herinneren dat het Alfons De Cockfonds gesticht werd om om de twee jaar eene prijsvraag uit te schrijven over een of ander aangeduid Folkloristisch onderwerp.

Het bijeengebracht kapitaal ging ongelukkiglijk te loor door het sluiten der Handelsbank.

De Commissie voor Opzoekingen in de Provincie werkt wel is waar onverdroten voort in den persoon van zijn ijverige, ja onvermoeibare sekretaris, Heer Clément Trefois, welke er persoonlijk, het moet gezegd, al de kosten en den last van draagt.

Deze beide onderafdeelingen van onzen Bond werden niet ontbonden; wij wachten alleen naar betere tijden om ze terug volop te doen leven.

Alles laat voorzien dat deze weldra zullen aanbreken en wij eerstdaags kapitaalkrchtig genoeg zullen zijn om ze geldelijk te steunen.

8. Wij roepen nogmaals de aandacht onzer leden op onze bibliotheek welke nog onlangs met circa 300 volumen verrijkte.

De heeren Dr. Nowé en Julien Boes zijn druk bezig aan het opmaken van den catalogus welke wij ons voorstellen in Oost-Vlaamsche Zanten te laten verschijnen. Maar van nu af aan houd ik er aan U hier de lijst der tijdschriften, welke aldaar voorhanden zijn, mede te deelen :

Bulletijn Natuur en Stedeschoon, Volkskunst, Limburg, Mechlinia, Wesalia, Biekorf, Bulletin du Musée de la Vie Wallonne, Eigen Volk, Mededeelingen der Kon. Vlaamsche Akademie van België, St. Geertruydsbronne (Bergen op Zoom), Mededeelingen Kon. Universiteitsbibliotheek van Uppsala, De Zuiderkempen, Mededeelingen Hoogstraten Oudheidkundige kring, Vierteljahrblätter für Volkskunde Breslau, Jahrbuch Luxemburgische Sprachgesellschaft, Mitteilungen der Schlesischen Gesellschaft für Volkskunde Breslau, Bode der Christelijke Scholen, Eigen schoon en Brabander, Mededeelingen Kunst en Oudheidkundige kring Herenthals, Mededeelingen Schweizerische Gesellschaft für Volkskunde, Vierteljahrblätter Institut für geschichtliche Landeskunde der Rheinlande (Bonn), Mededeelingen Oudheidkundige kring Esschen-Calmphout, De Brabantsche Folklore, Mededeelingen Diestersche Kunstkring, Wetenschap in Vlaanderen, Béaloïdes The Journal of the Folklore of Ireland society, Hessische Blätter für Volkskunde (Giessen), Handelingen van de Kon. Kom. van Toponymie en Dialectologie.

De bibliotheek is toegankelijk alle werkdagen van 8 tot 12,30 en van 2 tot 5. 's Zaterdags van 8 tot 12,30 u.

9. Wij melden U met een ware droefheid het afsterven, op 28 jarige ouderdom, van een onzer jongste leden, namelijk Heer Willy Jaxsen, een veelbelovend en rijk begaafd ingenieur.

Wij bieden aan de reeds zóó zeer beproefde familie ons welgemeend medevoelen aan.

Hij ruste in vrede!

Als slot van dit reeds te lang verslag heb ik het genoeg
 U mede te deelen dat ons ledental bevredigend mag genoemd.
 Ik zeg bevredigend en druk op het woord want in deze benarde
 tijden is het statu-quo ten slotte wel een resultaat dat ons moet
 voldoen.

Nochtans Oostvlaamsche Folkloristen doe elk van uwen
 kant eene kleine inspanning, breng ons nieuwe leden aan en wij
 doen de rest.

III. *De Heer Clement Trefois*, penningmeester, zette alsdan
 den finantieelen toestand van den Bond uiteen :

REKENINGEN DIENSTJAAR 1935.

Ontvangsten :

Overschot vorig jaar :	2.196,05
Toelage Staat	1.000,—
Bijdrage leden	2.920,—
Verkoop verschenen nummers Oostvlaamsche Zanten	197,60
Advertentie	100,—
Saldo in te kort	837,65

Totaal fr. 7.261,30

Uitgaven :

Drukkosten Oostvlaamsche Zanten	5.633,30
Bureelkosten, postzegels, enz.	643,10
Propaganda	493,50
Buitengewone uitgaven (Kongres)	481,40

Totaal fr. 7.251,30

BEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1937.

Ontvangsten :

Vermoedelijk overschot (1936)	500,—
Toelage Staat	2500,—
Toelage Provincie	800,—
Bijdrage leden en beschermleden	2500,—
Verkoop afzonderlijke nummers	200,—
Onvoorzien	400,—
Advertentie	100,—

Totaal fr. 7000,—

Uitgaven :

Drukkosten Oostvlaamsche Zanten	5000,—
Bureelkosten	700,—
Congresdagen (1937)	500,—
Propaganda en Museum	400,—
Onvoorziene uitgaven	400,—

Totaal fr. 7000,—

IV. De Heer *Maurits De Meyer* hield daarna eene lezing over het opstellen van het koren in Vlaanderen (met lichtbeelden).

Deze proeve welke een begin uitmaakt van eene uitgebreide studie welke spreker zich voorstelt alleen en door plaatselijk onderzoek uit te werken verschijnt in nr. 6 van Oostvlaamsche Zanten.

Dit referaat oogstte veel succes.

Heer Juul Pieters (Serskamp) gaf eenige zeer interessante en aanvullende wenken waarvoor Heer De Meyer dankte.

V. Als slot werd door den Heer Jan Victor De Raedt eene lezing gehouden met als onderwerp : « Critische studie der Gentsche draaklegende » (met lichtbeelden).

Door tal van citaten heeft referant trachten te bewijzen dat de Draak van Chineeschen oorsprong was en niet diende om het Belfort te bewaken.

Eene levendige bespreking waarvan de Heeren Boes, Trefois e.a. deelnamen greep daarna plaats. Bij gebrek aan voldoende tijd moest echter een eind aan deze leerrijke gedachtenwisseling gesteld worden.

De Voorzitter dankte in eenige gepaste woorden de sprekers en toehoorders en sloot deze goed geslaagde Algemeene Vergadering te 12.30 u.

De Sekretaris.

L. Verlodt.

Zanten.

VOLKSHUMOR, ADDENDA EN CORRIGENDA
LIJST DER SPOTGEZEGDEN EN -RIJMPJES.

(Vervolg en slot).

96) SOTTEGEM : e) « *De Zottegemsche uur* ».

In Zuid-Oost-Vlaanderen zegt men van iemand, die te laat komt, op een vergadering bv., dat hij « *de Zottegemsche uur* » heeft.

J. Cornelissen (*Volkshumor*, II, 91).

(1) Zie Oostvl. Zanten, IX^e jg., 1936, blz. 67.

97) STEKENE : c) « *Stekensche bucht*

— *Sparrewieters in de lucht* ».

Te Moerbeke. Sparrewieters = Sparrenaalden.

J. Cornelissen (*Volkshumor*, IV, 327).

99) TEMSCHE : b) « *Ga maar naar Temsche, apen schudden* ».

Te Ranst (prov. Antwerpen). Maakt dat aan de ganzen wijs.

Volkskunde, 37^e jg. (1932), blz. 95.

105²) WAARSCHOOT : « *Arm Waarschoot* ».

De grond is niet zeer vruchtbaar.

Meegedeeld door den hr. Trefois.

120) ZINGEM : De naam *Zingem*, beweert de volkshumor, is ontstaan uit het feit, dat de menschen er al sprekende zingen. Naar het schijnt, praten ze daar op een zingenden toon en zeggen bv. : *Peetie, doe 't hekkie toe, 't verkie komt!* (Pietje, doe 't hekken toe, het varken komt).

120²) ZOMERGEM : « *Glorieus Zomergem* ».

Meegedeeld door den hr. Cl. Trefois.

F. VAN ES.

Plattelandsche Herbergopschriften.

1.

Ik woon hier op de Keere.

Wat kan ik beter wenschen,

Dan zegen van den Heere

En nering van de menschen.

(Gent)

2.

Ik woon hier aan den weg.

Wat kan ik beter wenschen :

Den zegen van den Heer,

De gunsten van de menschen.

(Venlo omgeving)

Holl. Limb.

3.

Ik

woon hier aan de weg wat
kan ik beter wenschen den
zegen van den Heer de nering
van de menschen.

Herberg bij W. Woestenburg.

(Poppel)

4.

Ik woon hier aan de steenstraat
Wat kan ik beter wenschen
Als den zegen van God
En den inkom der menschen.

(Wambeek)

5.

Ik woon hier aan den Steenweg
wat kan men beter wenschen
Als den toeloop der menschen.
Bij van Eeckhoudt-Jacobs, Herberg.

Strijtem (Teutenberg).

6.

Wandelend Volk

- Aldoor vier wegen
- Rust hier binnen
- Onverlegen.

(Lembeke)

(Medegedeeld door Cl. V. Trefois).

Boekbespreking.

J. FILLIAERT. *De Laatste Vlaamsche IJslandvaarders* (Uitgave J. Filliaert, Nieuwpoort z.d. 1936).

Juul Filliaert is iemand die op letterkundig en folkloristisch gebied in den Westhoek van Vlaanderen sedert lang zijn sporen heeft verdiend. We weten bovendien dat, moest er in West-Vlaanderen een Bond van Westvlaamsche folkloristen gesticht worden, Juul Filliaert één der spullen van dien Bond zou zijn. Als medewerker van « Biekorf » waren reeds zijn hoogst belangwekkende bijdragen over « Vlaamsche IJslandvaarders » opgevallen (in de nrs. van Bloei- en Zomermaand 1935, 41e jaargang afl. 5-6); thans is daaruit een éénig-boeiend

boek ontstaan, dat leest als een roman (of moet ik zeggen een « epos »), maar dat tevens aan al de eischen van een wetenschappelijk-folkloristisch werk voldoet.

Nog onlangs heeft Karel Peeters in zijn besluit van de diepere beteekenis van het Kempisch Gildewezen er den bijzonderen nadruk op gelegd dat we bij het bestudeeren van onze folkloristische verschijnselen, van maatschappelijken aard, nieuwe banen op moesten, dat een opsomming van feiten met namen en data nog geen geschiedenis mocht heeten dat slechts al die feiten en gegevens beschouwd in 't kader van het volle leven, een geschiedenis dien naam waardig kon zijn. Ik citeer: « Met een aaneenschakelen van cijfers en namen is de historie maar de interpretatie van het vervolgen leven, een opnieuw **beleven** van het verleden, het verstaan van menschen ». In andere woorden: psychologie en folklore moeten we trachten te versmelten om tot een synthese der werkelijkheid te komen. Zulk een synthese werd in « de Laatste Vlaamsche IJslandvaarders » verwezenlijkt.

Het werk werd opgeluisterd met een heele reeks illustraties naar teekeningen van een ouden IJslandvaarder J.D. te Nieuwpoort. Als staaltjes van volksteekening zijn ze bijzonder geslaagd, waar we in deze eenvoudige teekeningen dezelfde kunst terugvinden van de achterglas-schilderijen (de zoogen. « eglomisés »), die zoo sterk in de mode zijn geweest bij het zeevarend volk en bij de boeren en thans bij onze folkloristische verzamelaars.

De inhoud is natuurlijk van dien aard dat het alle folkloristen van het begin tot het einde medesleept. Zeer logisch heeft de hr. Filliaert zijn overstellende stof, die hij niet uit geleerde boeken, maar hoofdzakelijk aan de bron zelf zijne zegslieden: de IJslandvaarders, heeft geput, ingedeeld.

Men moet zelf als vreemdeling aan het zeevolk, maar als Vlaming en Folklorist onder de oude IJslandvaarders van onze Westkust hebben verkeerd om er, zooals ik, sagen en vertellingen op te teekenen (zie mijn Westvlaamse Zanten in Oostvlaamsche Zanten, 9e jg. 1934, nrs. 5-6) om ten volle te beseffen wat Juul Filliaert aan moeite en tijd moet hebben besteed om al die honderden interessante gegevens te hebben kunnen verzamelen. 't Is waar Juul Filliaert is een kind van de streek en zijn boek over de IJslandvaarders kon alleen door een liefhebbenden zoon van onze Westkust worden geschreven. Hij is van hetzelfde ras van die mannen, waarvan hij een pittige beschrijving geeft, zoo gespierd van taal als die zeebonken zelf.

We hebben als folkloristen meer den een reden om ons te verheugen over het verschijnen van het werk van Juul Filliaert over « De Laatste IJslandvaarders »:

1) om de nauwkeurige beschrijving van een bedrijf dat thans tot het verleden behoort, althans in den vorm die het in den loop van de 19e eeuw had aangenomen, en waarin de Vlaamsche visschers zulk een heldhaftige en vaak ook tragische rol hebben gespeeld.

2) om de schilderachtigheid en kernachtigheid van zijn stijl met de talrijke taalkundige « Anklänge » ontleend aan de visscherij-techniek der IJslandvaarders.

3) om het totaal-beeld van een interessante vrij gesloten groep van onze volksgemeenschap, de stoere visschers van onze kust, die zich van andere sociale groepen steeds heeft onderscheiden door eigen taal, zeden en gebruiken, eigen volkskunst.

Juul Filliaert is de aangewezen folklorist om ons verder te berichten over hun vertelselschat, hun liederen, hun volkskunst-prestaties.

P. De Keyser.

Inhoudstafel.

XIe JAARGANG 1936.

A. — OPSTELLEN VAN ALGEMEENEN AARD.

	Blz.
De toepassing van de geographische methode op taalkundig en het folkloristisch onderzoek (Dr. Prof. L. Grootaers)	1-8
De diepere beteekenis van het Kempisch Gildewezen (K. C. Peeters) ...	33-47
Trouwen en Bruiloft vieren bij de Boeren (Joz. Cornelissen)	49-60
Sint Gregoreken, of het feest der kantwerksters, te Geeraardsbergen, in vroegere jaren (A. De Clercq)	61-68
Folklore als studie van de primitieve mentaliteit (Prof. Dr. P. De Keyser)	69-82
Het opstellen van het Koren in Vlaanderen (Maur. De Meyer)	85-93

B. — ZANTEN.

Volkshumor (Addenda en corrigenda). Vervolg (F. Van Es)	32
Id.	67-68
Kansspelen (Em. Andelhof)	82-84
Volkshumor (Addenda en corrigenda) Vervolg en slot (F. Van Es) ...	104
Herbergopschriften (Cl.V. Trefois)	105

C. — VERSLAGEN.

Het 2 ^o Lustrumfeest van den Bond der Oostvlaamsche Folkloristen op Zaterdag 9 en Zondag 10 November 1935 (L. Verlodt)	10-22
Algemeene Vergadering van Zondag 24 November 1935 (L. Verlodt)	22-31
Algemeene Vergadering van Zondag 18 October 1936 (L. Verlodt) ...	94-104

D. — BOEKBESPREKING.

E. Crawley: Dress, Drinks and Drums (A. Van Dyck)	48
J. Filliaert: De laatste IJslandvaarders (P. De Keyser)	106

E. — ILLUSTRATIES.

Kaart I: De Nederlandsche namen van den Aardappel	9
Kaart II: De namen van den Kinkhoest in Vlaanderen en Wallonië.	
Kaart III: Verspreiding van het Vastenvuur in Rijnland.	
Kaart IV: De verspreiding van het Paaschvuur in het Rijnland.	
Kaart V: De Oudsaksische Hoevenbouw en de Nedersaksische Dialecten (Zie: Prof. Dr. Grootaers: De toepassing van de geographische methode, enz.).	
Groep deelnemers aan de Lustrumfeesten 9-10 November 1936. Bijv. bl. 16.	
Kaart (Opstellen van het Koren in Vlaanderen)	87
16 ill. (Opstellen van het Koren in Vlaanderen)	93